Jaarplan 2026

De Bibliotheek Wijchen

Inhoudsopgave

Voorwoord	pag. 3
Onze grote lijnen in 2026	pag. 4
Impactgericht werken	pag. 6
Geletterde samenleving	pag. 8
Participatie in de (informatie)samenleving	pag. 12
Leven lang ontwikkelen	pag. 16
Publieksdienstverlening	pag. 24
Hiervoor staan wij de komende jaren	pag. 27

Voorwoord

De functies van bibliotheek worden steeds belangrijker en als relevant ervaren in onze samenleving. Vanuit het Rijk komt steeds meer erkenning voor de bijdrage die we leveren aan de maatschappij. Zo behoort het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) inmiddels tot de vaste dienstverlening.
Een ander landelijk beproeft concept waar de Bibliotheek Wijchen zich met de scholen voor inzet is de Bibliotheek op school (dBos). De kranten kopten:

‘Overheid acht het bewezen dat de landelijke programma’s vanuit de bibliotheken voor leesbevordering in het onderwijsbeleid effectief zijn’

Demissionair minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Eppo Bruins en staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Mariëlle Paul, lieten in juni aan de Tweede Kamer weten:

“De bibliotheekpartijen intensiveren de nauwe samenwerking met scholen en streven op termijn naar een volledige dekking in aanbod vanuit de bibliotheken van de Bibliotheek op school (dBos) voor het primair en voortgezet onderwijs. Bibliotheken moeten de structurele financiering inzetten om de samenwerking met het funderend onderwijs en/of de pabo, het mbo en de kinderopvang (BoekStart) voort te zetten. We zijn verheugd om de structurele samenwerking tussen scholen en bibliotheken op deze manier zeker te stellen, zodat zij hun krachten kunnen bundelen om leerlingen gericht op het juiste niveau en met plezier te leren lezen.“

Naast IDO en dBos zijn er veel meer speerpunten en projecten waar we ons op richten. Om richting te geven aan al onze ambities en werkzaamheden, staat in het Strategisch beleidsplan 2025-2028 Samen Sterker’ in hoofdlijnen beschreven wat onze pijlers zijn voor de komende jaren. We richten ons daarbij niet alleen op de kwantiteit, zoals het aantal deelnemers en bezoekers, maar leggen de focus juist ook op de effecten en impact die we daarmee creëren. Dit wordt in *hoofdstuk 1* van dit plan toegelicht.

Om, naast onze reguliere dienstverlening, alle projecten te realiseren en aan de gestelde opgaven te voldoen, is een stabiele financiële exploitatie en deskundige formatie noodzakelijk. De Bibliotheek ontwikkelt naar een projectorganisatie die snel kan schakelen als zich nieuwe kansen voordoen en nieuwe vormen van dienstverlening gevraagd worden. Dat brengt de financiële uitdaging met zich mee om steeds voldoende reserve te hebben in een projectluwe periode, als aanvragen nog niet zijn gehonoreerd of als we afscheid moeten nemen van een projectmedewerker. We investeren in het ontwikkelen van specialismen in het vaste team en in het inzetten van de talenten van de grote diverse vrijwilligersgroep om samen al het werk mogelijk te maken.

Binnen de Bibliotheek Wijchen werken we met 4 programmalijnen. Hieronder alvast de grote lijn. In *de hoofdstukken 2 tot en met 5* staat hoe we per programmalijn werken met impact. Met de verandertheorie hebben we effecten uitgewerkt op korte, middellange en lange termijn. Vandaaruit werken we met een programma-aanbod en activiteiten om dit te bereiken. Onze vaste dienstverlening staat per programmalijn omschreven met daarbij per onderdeel het doel voor het jaar 2026.

Onze grote lijn in 2026

Meten is Weten

Geletterde samenleving

- De Bibliotheek op school
- BoekStart in de Kinderopvang
- Boekstartcoach, samenwerking consultatiebureau
- Leestbeest
- Hulp bij boekbesprekingen en werkstukken
- VoorleesExpress
- DoorleesExpress
- Bijeenkomsten werkgroep Doorgaande lijn
- Taallessen Arabisch als moedertaal

Participatie in de informatiesamenleving

- Samen Digitaal
- DigiTaalhuis Wijchen
- Informatiepunt Digitale Overheid
- DigiSterker
- Jongeren

Leven lang ontwikkelen Jeugd

- Kindercolleges
- Workshops en voorstellingen
- Talentenatelier
- Digitaal Burgerschap

Leven lang ontwikkelen Volwassenen

- Taalhuiscollectie
- Inspiratiewand
- Denktank volwassenen
- Werkgeversaanpak
- Educatieve plusactiviteiten
- Geheugenbieb
- Zadenbieb
- Maand van de geschiedenis
- Vrijwilligerswerk, stages, re-integratietrajecten en dagbesteding

Publieksdienstverlening

- Herinrichting publieksruimte
- Collectie
- SpeelOtheek
- Uitbreiding locatie Bergharen met SPUK-regeling
- Communicatie, marketing & pr

Foto: Lezen blijft een feest voor jong en oud

1. Impactgericht werken

Wat houdt impactgericht werken in?

De impact die je wilt realiseren is feitelijk je ideaal, de stip aan de horizon.

Impactgericht werken in bibliotheken draait om meer dan alleen het uitvoeren van activiteiten. Het gaat om het bewust sturen op maatschappelijke verandering. Hieronder staan de principes hoe we daarmee werken:

1. Start vanuit maatschappelijke doelen
We hebben ons afgevraagd: wat willen we als Bibliotheek daadwerkelijk betekenen voor de samenleving? Denk bijvoorbeeld aan het versterken van digitale inclusie, het bevorderen van taalvaardigheid en het stimuleren van sociale samenhang.

2. Theory of Change (ToC)
Om onze impact helder in kaart te brengen, hebben we voor ons strategisch beleid een Theory of Change (verandertheorie) opgesteld. Dit model – zowel visueel als inhoudelijk – laat zien hoe onze activiteiten bijdragen aan de gewenste maatschappelijke effecten. Het helpt om interventies logisch te koppelen aan onze impactdoelen. Voor grote projecten zoals de ontwikkeling van het DigiTaalhuis Wijchen, de Bibliotheek op school en recentelijk het project Digitaal Burgerschap, is inmiddels ook een ToC uitgewerkt.

3. Datagedreven werken en reflectie
We verzamelen systematisch data om inzicht te krijgen in wat wel en niet werkt. Instrumenten zoals de Bibliotheekmonitor, behoeftenonderzoeken, omgevingsanalyses en dashboards ondersteunen ons bij het meten van effecten en het sturen op resultaat.

4. Betrek medewerkers en partners
Impactgericht werken doen we samen. Het vraagt om samenwerking binnen én buiten de Bibliotheek, en om het verbinden van de dagelijkse praktijk met de strategische en operationele doelen waarbij de verbinding tussen de dagelijkse praktijk en de strategische en operationele doelen centraal staat.

5. Meten is weten
In 2024 is het impactgericht werken geïntroduceerd en in 2025 zijn we hiermee in de praktijk gestart. In het derde kwartaal van 2025 zijn de meetplannen geconcretiseerd zodat we de resultaten beter kunnen meten. Het meten gebeurt door het plenair vragen stellen aan de deelnemers, voor én na een lezing. De aanwezigen na afloop van een activiteit 3 tot 5 vragen stellen via een kaart of geautomatiseerd via het aanmeldsysteem Olifantenpaadje en door de impact te meten door het systematisch verzamelen van data.

Doel 2026: de impact en effecten structureel meten.

Voordelen impactgericht werken

Impactgericht werken biedt bibliotheken en andere maatschappelijke organisaties een krachtige manier om doelgerichter, effectiever en betekenisvoller te werken. De belangrijkste voordelen zijn:

1. Gerichte maatschappelijke verandering
We richten ons niet alleen op het organiseren van activiteiten, maar op het realiseren van echte impact. Denk aan het vergroten van digitale inclusie en basisvaardigheden, het bevorderen van leesplezier en taalontwikkeling in het onderwijs, het stimuleren van ontmoeting en het aanpakken van thema's als eenzaamheid.

2. Betere keuzes met beperkte middelen
Door te meten wat werkt, kun je middelen slimmer inzetten. Denk aan: lage kosten, hoge impact.

3. Leren en verbeteren
Impactgericht werken bevordert een cultuur van leren. Door inzicht te krijgen in wat wel en niet werkt, kunnen we tijdig bijsturen en onze aanpak verbeteren.

4. Sterkere samenwerking en motivatie
Werken aan gedeelde impactdoelen verbindt en motiveert teams en partners. Zo zagen we bij de ontwikkeling van het DigiTaalhuis dat het gezamenlijk doorlopen van een verandertheorie – voor veel partners een nieuw proces – leidde tot een stevig en gedragen fundament.

5. Verantwoording en communicatie
Impactgericht werken maakt zichtbaar wat we daadwerkelijk bereiken. Dit is waardevol voor gemeenten, fondsen en andere stakeholders. Het gaat niet alleen om aantallen deelnemers, maar vooral om het effect van onze activiteiten: welke (gedrags) verandering je daarmee in gang hebt gezet. Wat is het effect?

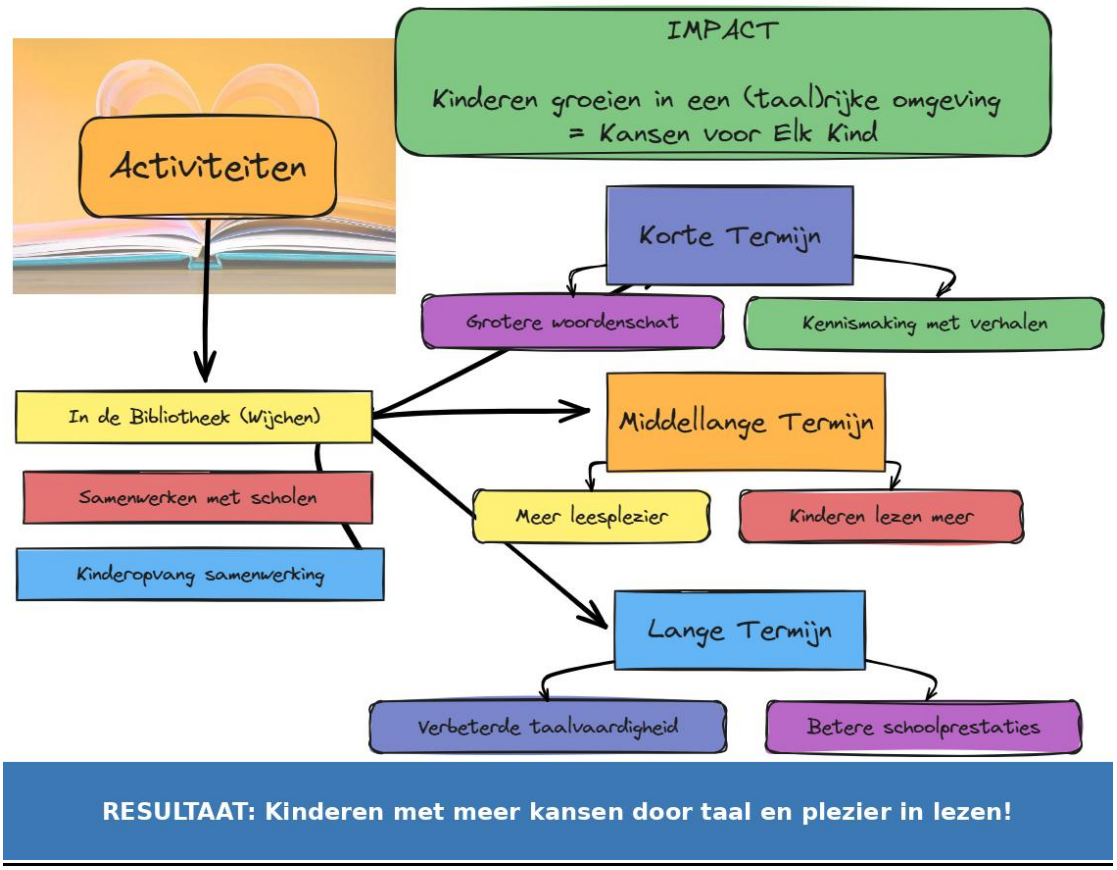
6. Toekomstbestendig en wendbaar
In een dynamische samenleving helpt impactgericht werken ons relevant te blijven. Door vooraf te bepalen wat we willen bereiken, maken we bewustere keuzes. Wat is het doel van een activiteit? En welk effect willen we op korte, middellange of lange termijn realiseren?

7. Meer draagvlak en zichtbaarheid
Door impact zichtbaar te maken met verhalen, data en visuals, vergroten we het draagvlak binnen én buiten de Bibliotheek.

2. Geletterde samenleving

Het is essentieel dat alle leerlingen geletterd van school gaan, zodat zij volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving. Daarom is de afgelopen jaren stevig ingezet op het verbeteren van lees- en taalvaardigheden. Een belangrijke voorwaarde hiervoor is dat leerlingen opgroeien in een taalrijke omgeving waar een collectie boeken aanwezig is die aansluit bij de interesses en het niveau van de kinderen. Boeken bieden immers rijke taal, nieuwe woorden en waardevolle kennis. Landelijk werken bibliotheken en scholen succesvol samen aan het stimuleren van lezen en het vergroten van taalvaardigheid. Dit is wel een continu proces. Ieder jaar komen er immers nieuwe leerlingen, zitten kinderen in een andere groep, wisselen ze van leerkrachten, ontstaan er andere maatschappelijke thema's en verschijnen er nieuwe boeken. Vandaar dat hier structureel aandacht voor moet zijn. De lesprogramma's hiervoor dienen standaard te worden opgenomen in de dienstverlening van zowel de bibliotheken als de scholen.

Impact
Alle kinderen (0-18) in de gemeente Wijchen groeien op in een (taal)rijke en daarmee kansrijke omgeving.

Visuele weergave: hoe de Bibliotheek Wijchen leesplezier stimuleert d.m.v. de inzet van expertise a.d.h.v. een bouwplan per school en welke impact dit heeft op kinderen en jongeren.

De Bibliotheek op school
Bij dBos krijgen scholen ondersteuning van bibliotheken om aan het leesplezier en de leesvaardigheid van leerlingen te werken. Met expertise van de lokale bibliotheek stelt de school onder andere een uitdagende boekencollectie samen en ontwikkelt de school een lees(bevorderings)beleid. DBos is in 2008 in opdracht van OCW opgezet door de bibliotheeksector en is in vijftien jaar tijd uitgegroeid tot een bewezen effectief landelijk leesbevorderingsprogramma. Leerlingen van scholen met dBos lezen meer, met meer plezier en beter dan leerlingen van scholen zonder dBos.

Binnen de gemeente Wijchen voeren we op 11 basisscholen, het Pro College en op het Maaswaal College het landelijke concept dBos uit. Er zijn 3 leesmediaconsulenten een aantal uren per week verbonden aan de scholen. We werken volgens de bouwstenen van dBos: Netwerk & beleid, Monitor, Digitaal portaal, Collectie, Expertise en Activiteiten.

Doel 2026:
In 2026 zetten we het concept van dBos voort op de 11 basisscholen en 2 middelbare scholen waarmee we al samenwerken. Per school werken we met een bouwplan waarin zowel de inzet van de leesmediaconsulent als de bijbehorende kosten zijn opgenomen. Daarnaast streven we ernaar om het programma in 2026 uit te breiden naar alle basisscholen van Kans & Kleur, wat een uitbreiding betekent van 4 extra scholen.

BoekStart in de Kinderopvang
Op 15 kinderopvang locaties van De Eerste Stap en Het Kinderdagpaleis voeren we het landelijke concept ‘BoekStart in de Kinderopvang’ (BSKOV) uit. Er is een voorleesconsulent die 8 uur per week verbonden is aan alle voorschoolse locaties BSKOV. We werken volgens dezelfde bouwstenen als dBos.

Doel 2026:
In 2026 zetten we het concept BSKOV voort op 15 kinderopvanglocaties. Voor elke organisatie werken we met een op maat gemaakt plan, waarin de ureninzet en het aanbod helder zijn uitgewerkt. We streven naar een grotere zichtbaarheid van de voorleesconsulent op elke locatie, zodat de drempel voor ouders, pedagogisch medewerkers en kinderen om vragen te stellen nog verder wordt verlaagd.

BoekStartcoach
Er zijn 2 opgeleide BoekStartcoaches werkzaam binnen de Bibliotheek Wijchen. Zij zorgen voor de informatievoorziening betreffende de taalontwikkeling van jonge kinderen in de Bibliotheek en beantwoorden vragen hierover van ouders.
Maandelijks is er 1 ochtend een BoekStartcoach op het Consultatiebureau aanwezig om het belang van voorlezen onder de aandacht te brengen bij gezinnen die daar komen.
Tevens wordt er wekelijks in de Bibliotheek aan peuters voorgelezen tijdens het BoekStartuurtje door de BoekStartcoach en vrijwilligers.

Doel 2026:
In de loop van dit jaar verhuist het consultatiebureau naar kantoren direct naast de Bibliotheek. Deze nabijheid zal zorgen voor een intensievere samenwerking en een lagere drempel voor

ouders om de Bibliotheek te bezoeken. Daarnaast blijven we het BoekStart-uurtje voor peuters voortzetten en bieden we in de Bibliotheek gerichte informatie aan ouders over de taalontwikkeling van jonge kinderen.

Leesbeest
De knuffel Leesbeest is de mascotte van de jeugdafdeling van de Bibliotheek Wijchen en staat voor leesplezier en het belang van voorlezen. Leesbeest is aanwezig op alle locaties van de kinderopvang in de gemeente Wijchen. In 2025 is Leesbeest verspreid door een Leesbeest-bezoek aan alle groepen 1 en 2. Het belang van voorlezen wordt hiermee zichtbaar gemaakt en dient tevens de doorgaande lijn. De Leesbeesten zijn gemaakt door mensen van de Driestroom. De Leesbeestbakfiets gaat in de schoolvakanties op reis langs locaties om daar voor te lezen. Dit gebeurt in Kasteel Hernen, Kasteel Wijchen en bij evenementen.

Doel 2026:
In de gemeente Wijchen zetten we de Leesbeestbezoeken voort en breiden deze verder uit. De samenwerking met Kasteel Hernen krijgt een structureel karakter. Sinds de introductie van Leesbeest in 2025 bij alle groepen 1 en 2 van Kans & Kleur is de bekendheid onder kinderen en ouders toegenomen, evenals het bewustzijn van het belang van voorlezen.

Hulp bij boekbesprekingen en werkstukken
Wekelijks bieden we na schooltijd hulp bij boekbesprekingen, werkstukken en spreekbeurten aan voor basisschoolkinderen.

Doel 2026:
We breiden deze ondersteuning uit door deze te laten verzorgen door de jeugdspecialisten. Hiervoor maken we gebruik van een banner met informatie, die we flexibel en goed zichtbaar in de Bibliotheek kunnen plaatsen. Daarnaast bieden we deze hulp ook aan op afspraak.

Foto: Leesbeestfeest – viering van 5 jaar Leesbeest en de introductie van nieuwe Leesbeesten

VoorleesExpress en DoorleesExpress
Deze projecten zijn bedoeld voor kinderen van 2 t/m 12 jaar. Het project hoort bij de gezinsaanpak, omdat ouders actief meedoen. Er komt 20 weken lang, 1 uur per week een getrainde vrijwilliger bij het gezin thuis. Het doel is taalplezier en dit wordt gecreëerd door het gebruik van boeken. Spellen van speelOtheek Wijchen worden hier ook voor ingezet. Een groep van 40 vrijwilligers wordt aangestuurd. Hiervoor worden trainingen en informatiebijeenkomsten georganiseerd. Er is een projectleider en coördinator werkzaam voor beide projecten.
Er wordt een cursus van 6 bijeenkomsten aangeboden voor ouders die mee hebben gedaan met de VoorleesExpress. Deze cursus 'Voor jou en je kind' is bedoeld voor ouders die een steun in de rug kunnen gebruiken bij de begeleiding van de taal- en schoolontwikkeling van hun kind en het onderhouden van contact met de school of opvang.

Doel 2026:
We voeren in 2026 beide projecten uit zoals in 2025. We zullen inzetten op een starttraining voor nieuwe vrijwilligers. We continueren de 'inloop'-momenten, waarmee we in 2025 gestart zijn. Hierdoor vindt er meer uitwisseling plaats tussen de vrijwilligers die actief zijn binnen een gezin.

Werkgroep Doorgaande lijn
We continueren met 4 bijeenkomsten per jaar de werkgroep Doorgaande lijn leesbevordering primair onderwijs- voortgezet onderwijs. Concrete acties die hieruit voortkomen zijn o.a. het in kaart brengen van de boekeneisen van brugklassen en deze informatie verspreiden onder de bovenbouwleerkrachten van de basisscholen. Verder is het leren van interactief voorlezen door middelbare scholieren aan basisschoolkinderen gestart, voortkomend uit deze werkgroep.

Doel 2026:
We continueren 4 bijeenkomsten per jaar waarbij actuele onderwerpen en ideeën rondom lezen besproken en gedeeld worden ten gunste van de doorgaande lijn primair onderwijs naar voortgezet onderwijs. Het aantal leden van de werkgroep wordt uitgebreid.

Arabische les
Sinds 2025 zijn we gestart met 2 momenten per week Arabische les voor basisschoolkinderen. Wanneer kinderen de moedertaal goed eigen maken is dit zeer helpend om ook de Nederlandse taal te leren. Dat is de reden dat we dit aanbod van belang vinden.
Tweewekelijks wordt er daarnaast nog een Arabisch voorleesuurtje gehouden voor kinderen in de basisschool leeftijd.

Doel 2026:
Er zal een nieuwe groep kinderen starten met Arabische les in de Bibliotheek. We gaan onderzoeken of taalles in een andere vreemde (moeder)taal voor kinderen een mogelijkheid is.

3. Participatie in de (informatie)samenleving

We vinden het belangrijk dat iedereen kan meedoen in de complexer wordende (informatie)samenleving. Bibliotheken stellen kennis en informatie beschikbaar en spelen een stimulerende rol bij het ontsluiten, delen en activeren van informatie. We dragen bij aan het versterken van de democratie en burgerschap. En bieden hulp aan burgers bij vragen over digitale informatie. Zo kunnen ook niet of minder digitaal vaardige mensen mee blijven doen. Daarnaast zetten we in op het vergroten van zelfredzaamheid. Dat begint bij basisvaardigheden: kunnen lezen, schrijven en digitaal basisvaardig zijn. De Bibliotheek Wijchen ondersteunt volwassenen in de digitale wereld.

Impact
Iedere inwoner van de gemeente Wijchen doet mee in een (digi)taalrijke samenleving

Effectketens van kort, midden tot lange termijn

Afbeelding: Voorbeeld van twee effectketens. Tot deze programmalijn behoren meer ketens.

Samen digitaal
Op dit moment is de dienstverlening rondom de digitale basisvaardigheden erg versnipperd. Het is nu opgedeeld in Klik & Tik, Digisterker cursussen, het Internetcafé, IDO en de digitale cafés. We merken dat deze versnippering niet overzichtelijk is voor de inwoner. Om die reden hebben we besloten deze dienstverlening te bundelen. We gebruiken het project 'Digitaalrijk in je wijk' om hier verder vorm aan te geven.

In de uitvoering noemen we dit 'Samen Digitaal'. Dit omvat alle dienstverlening rondom digitale basisvaardigheden. We bieden dit aan in de vorm van een digitaal café, waar inwoners terecht kunnen met vragen over digitale basisvaardigheden én specifieke IDO-vragen. Vrijwilligers worden getraind om uiteenlopende vragen te beantwoorden, waarbij privacy altijd een belangrijk aandachtspunt is.

We maken een onderscheid tussen interne en externe dienstverlening. Met 'intern' bedoelen we de diensten in de Bibliotheek aan de Campuslaan en inde Zandloper, en met 'extern' de dienstverlening in de wijken. Deze scheiding is nodig omdat deze locaties elk een eigen aanpak vereisen. Vanuit het project Digitaalrijk in je wijk ondersteunen de projectleider Marijke en vrijwilligerscoördinator Lonneke bij de uitvoer.

Doel 2026:
Uiterlijk in december 2026 worden de digitale cafés op de locaties M.F.A. Noorderlicht, de Oase, 't Kompas, 't Achterom en in de Bibliotheek Bergharen en Wijchen steviger neergezet. De digitale cafés worden gerund door getrainde vrijwilligers met ondersteuning van betaalde medewerkers van de Bibliotheek. Daarbij wordt er per locatie een communicatieplan gemaakt om de zichtbaarheid en bekendheid van het digitaal café te vergroten. Het doel is om eind 2026 gemiddeld 10 bezoekers per maand per locatie te bereiken.

DigiTaalhuis
In 2025 werken we vanuit het netwerk van het DigiTaalhuis aan activiteiten die onder andere tijdens de Week van Lezen en Schrijven zullen plaatsvinden. Deze tweede week van september staat centraal voor onze campagne om meer zichtbaarheid te geven aan het DigiTaalhuis. Hierdoor weten inwoners wat het DigiTaalhuis inhoudt en welk aanbod beschikbaar is rondom de basisvaardigheden. We willen hen hiermee stimuleren om met deze vaardigheden aan de slag te gaan. Daarnaast nemen we onze medewerkers en vrijwilligers mee in het thema laaggeletterdheid en wordt er in samenwerking met het ROC een cursus georganiseerd. We streven ernaar om in 2025 de certificering af te ronden.

Doel 2026:
In 2026 gaan we verder met het uitvoeren van het Meerjarenplan. Specifieke doelen en een jaarplanning worden in het vierde kwartaal van 2025 geformuleerd vanuit de stuur- en kerngroep.

Doorontwikkeling IDO
De Bibliotheek Wijchen is een plek waar inwoners van de gemeente Wijchen terecht kunnen met hun digitale overheidsvragen, zodat iedereen binnen onze gemeente in de gelegenheid wordt gesteld om digitaal te kunnen communiceren met de overheid. De volgende doelstellingen gelden voor de tweede helft van 2025 en het jaar 2026.

Doelen 2026:

- In het eerste kwartaal van 2026 is de bewegwijzering naar het IDO in de Bibliotheek Wijchen verbeterd en duidelijk zichtbaar via o.a. narrowcasting.
- In het eerste kwartaal van 2026 is er een afgeschermde en klimaatbestendige ruimte gerealiseerd voor de IDO-spreekuren, die voldoen aan de eisen van privacy, comfort en toegankelijkheid.
- Vanaf het eerste kwartaal van 2026 wordt het IDO actief geprofileerd onder de noemer ‘Samen Digitaal’ en geïntegreerd in de communicatie-uitingen en dienstverlening van alle digitale cafés in de gemeente Wijchen.
- Voor juni 2026 zijn alle actieve digihelpers (vrijwilligers) die betrokken zijn bij de uitvoer van de digitale cafés getraind in de basisprincipes van de IDO-dienstverlening. Wanneer er weer een aantal nieuwe vrijwilligers starten, bieden we deze fysieke training gedurende het jaar opnieuw aan. Tot die tijd kunnen nieuwe vrijwilligers de online IDO-training volgen.
- In 2026 organiseren we naar behoefte minimaal twee gerichte trainingen voor vrijwilligers over onderwerpen als privacy, grenzen stellen, omgaan met moeilijke situaties en het herkennen van de vraag-achter-de-vraag. We streven naar een minimale deelname van 80% van de digihelpers.
- Vanaf januari 2026 werken we met een kwaliteitsbewakingsproces voor de uitvoering van de IDO-dienstverlening door vrijwilligers, inclusief een jaarlijkse evaluatie en een checklist voor IDO-contactmomenten. Deze checklist wordt door vaste medewerkers van de Bibliotheek doorgenomen bij het bezoek aan een digitaal café.
- Vanaf januari 2026 werken we met duidelijk randvoorwaarden, vastgesteld in een handleiding, voor zowel vrijwilligers als vaste medewerkers van de Bibliotheek. Hierin staan afspraken rondom privacy, veiligheid en grenzen van IDO-dienstverlening.
- Voor het einde van het tweede kwartaal in 2026 is de huidige IDO-waaier gedigitaliseerd, beschikbaar op een centrale digitale plek (kennisbank) en wordt deze actief bijgehouden en gedeeld met alle betrokken vrijwilligers en vaste medewerkers.

Digisterker

In het derde en vierde kwartaal van 2025 worden de cursussen vanuit Digisterker anders ingericht en aangeboden omdat we merken dat het huidige aanbod niet aansluit bij de inwoners. We gaan ons richten op camouflage activiteiten in de wijk. Dit voeren we uit op de locaties servicepunt Bergharen, Het Noorderlicht en de Bibliotheek Wijchen. De activiteit wordt maandelijks ingericht als een workshop over een bepaald onderwerp, zoals veiligheid. Aan het eind van elke activiteit plannen we een evaluatiemoment in met de inwoners en stemmen af of het thema aansluit en of er aanvullende behoeften zijn. We maken gebruik van bestaand lesmateriaal vanuit oefenen.nl en de Digisterker website.

Doel 2026:

Op basis van de evaluaties uit 2025 ontwikkelen we in het eerste kwartaal van 2026 een vernieuwd cursusaanbod. Het doel hiervan is dat het aansluit bij de thema's die door de inwoners zijn aangedragen, met als doel minimaal 80% tevredenheid over het aanbod te behalen wat betreft het vernieuwde aanbod. Dit voeren we uit in het tweede, derde en vierde kwartaal van 2026.

Jongeren
In 2026 werken we samen met minimaal 1 middelbare school in de gemeente Wijchen, het jongerenwerk van MeerVoormekaar en de jongeren zelf, met als doel om jongeren vanaf 18 jaar bewust te maken van het belang van digitale vaardigheden. We organiseren minimaal 1 activiteit of workshop, vanuit bijvoorbeeld het lesprogramma 'Doe-je-digiding'. We vinden het vooral belangrijk dat de inhoud aansluit bij de behoefte van de jongeren. Na de activiteit wordt geëvalueerd, met als streven dat minimaal 70% van de jongeren aangeeft meer inzicht te hebben gekregen in het betreffende onderwerp.

Foto: Introductie IDO-lied met de toepasselijke titel ‘Vergeet het IDO-lied niet’ tijdens de studiedag

4. Leven lang ontwikkelen

De Bibliotheek biedt voor iedereen een openbare, neutrale en laagdrempelige leer-, ontmoetings- en ontwikkelplek. Wij en onze partners vinden het belangrijk dat iedereen op een zelfgekozen manier en tempo mee kan blijven doen, kan blijven leren en nieuwe inzichten kan opdoen. Het gaat dan over leren, ontmoeting en toegang tot kunst en cultuur. Ook gaat het om het opdoen van basisvaardigheden zoals lezen, rekenen, digitale vaardigheden én om het doorontwikkelen van vaardigheden die bijdragen aan blijvende inzetbaarheid. De Bibliotheek Wijchen is dé Bibliotheek van 100 talenten, waarbij we aandacht hebben voor ieders talent.

Doel 2026:
In 2026 continueren we het project Programmeren van Digitaal burgerschap. Digitaal Burgerschap betekent in het kort dat mensen zich actief, vaardig en weerbaar kunnen bewegen in de online samenleving.

Impact
Iedere inwoner van de gemeente Wijchen ontwikkelt diens eigen talenten en zet deze in voor de samenleving

Effectketens van kort, midden tot lange termijn

Afbeelding: Voorbeeld van twee effectketens. Tot deze programmalijn behoren meer ketens.

Leven lang ontwikkelen voor jeugd

Kindercolleges
Voor kinderen vanaf 8 jaar organiseren we 6 keer per jaar een Kindercollege. Het uitgangspunt van zo'n college zijn de vragen van de kinderen. De onderwerpen zijn uiteenlopend en passend bij de belevingswereld van de doelgroep. De gastsprekers geven informatie naar aanleiding van de vraagstukken die leven bij de kinderen.

Doel 2026:
Met behulp van input van de Talentariërs van De Boekenclub zullen we nieuwe onderwerpen met bijpassende gastsprekers uitnodigen voor de Kindercolleges.

Foto: Kindercollege Moestuin

Workshops en voorstellingen
Voor kinderen van 0 tot 18 jaar organiseren we tijdens schoolvakanties en buiten de schooltijden om verschillende workshops en voorstellingen. Hierbij houden wij rekening met het aanbieden van alle 'knappen', zodat alle talenten gedurende het jaar aan bod komen. Deze knappen/talenten zijn gebaseerd op de theorie over meervoudige intelligentie van psycholoog Howard Gardner. Deze zogenoemde 'plus'- activiteiten vallen niet onder *basisvaardigheden*, maar onder *leven lang ontwikkelen*. Deze splitsing willen we beter zichtbaar maken in de toekomst.
We organiseren daarnaast 4 bijeenkomsten van De Boekenclub, waarbij we met een groep basisschoolkinderen vanaf 8 jaar brainstormen over de programmering op de jeugdafdeling en

leesmotivatie vormen aanbieden. De Denktank is een groep jongeren vanaf 12 jaar die 4 keer per jaar bijeenkomt met dezelfde inhoud.

Doel 2026:
De ‘knappen’ zullen in 2026 beter zichtbaar zijn in de Bibliotheek en op social media. We zullen in 2026 het aanbod voor jongeren vergroten met behulp van input van de Denktank. Er wordt meer programmering aangeboden voor deze doelgroep.

Het Talentenatelier
Deze plek op de jeugdafdeling is een plaats waar ieder zijn of haar talent kan ontwikkelen onder andere door middel van de kast met ‘loose parts’. De inhoud hiervan blijven we vernieuwen. We organiseren activiteiten met deze materialen.

Doel 2026:
We streven ernaar om in 2026 het Talentenatelier beter zichtbaar te maken door middel van tentoonstellingen van gemaakte creaties. Hiervoor zullen we gaan kijken of beter passend meubilair mogelijk is, evenals een uitbreiding van de materialen.

Digitaal Burgerschap
De Bibliotheek Wijchen heeft deelgenomen aan het starttraject Digitaal Burgerschap. Deze deelname heeft geleid tot een omgevingsanalyse, een verandertheorie en een lokaal plan. Op basis van deze bevindingen hebben we onszelf de volgende opdracht gegeven:

Alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 jaar binnen de gemeente Wijchen

zijn weerbaar in de digitaliserende wereld

Hierbij zoemen we in op twee thema’s:

- cybercriminaliteit
- betrouwbaarheid nieuws/bronnen.

In het laatste kwartaal van 2025 maken we een start met het vervolgtraject Programmeren. (mits de aanvraag wordt goedgekeurd, dit horen we in september 2025)

Doel 2026:
De genoemde thema’s werken we in 2026 uit in een aansprekend aanbod in co-creatie met Wijchense jongeren van 12 tot 18 jaar. Daarbij realiseren we ons dat binnen de doelgroep verdere segmentatie nodig zal zijn naar leeftijd, niveau en interesse. Een brugklasser VWO zal immers een andere benadering vragen dan een leerling van het praktijkonderwijs.

Onze ervaring is dat de werkvorm workshops het beste past bij de doelgroep, omdat deze interactief en flexibel is qua opzet.

Met het aanbod rondom cybercriminaliteit willen we bereiken dat de doelgroep de gevaren van cybercriminaliteit beter inziet en herkent en zich tijdens het dagelijks digitaal verkeer meer bewust is van de gevaren. Rondom de betrouwbaarheid van nieuws/bronnen ligt het accent in eerste instantie op het geven van informatie over betrouwbare bronnen. In een vervolgaanbod komt de bewustwording en het herkennen van achterliggende intenties van aanbieders aan de orde.

Voor het ontwikkelen van het aanbod op maat gebruiken we de bestaande samenwerking in het kader van de dBos met het voortgezet onderwijs in Wijchen (Maaswaal College Veenseweg en Oosterweg en Pro College Wijchen) en met de welzijnsorganisatie MeerVoormekaar (jongerenwerkers).

Uiteindelijk mondt dit traject uit in een regulier aanbod voor de doelgroep, dat we vanaf het schooljaar 2027-2028 structureel verzorgen.

Leven lang ontwikkelen voor volwassenen

Vernieuwen Taalhuiscollectie
In 2025 maken we een plan voor het vernieuwen van de Taalhuiscollectie in de Bibliotheek. Naast het vernieuwen van de collectie nemen we in het plan ook de presentatie van de collectie op een zichtbare plek in de Bibliotheek mee. We gaan in gesprek met het netwerk en de doelgroep zodat de collectie beter aansluit op de leerbehoeftes. Ook het servicepunt Bergharen wordt hierin meegenomen, zodat het kan dienen als wisselcollectie.

Doel 2026:
In het eerste kwartaal van 2026 is de Taalhuiscollectie in de Bibliotheek Wijchen vernieuwd. Dit hebben we gedaan in samenspraak met minimaal twee betrokken netwerkgroepen, zoals deelnemers en vrijwilligers van het Taalcafé en cursisten van het ROC, zodat de collectie beter aansluit op de concrete behoeften van de doelgroep. De vernieuwde collectie wordt op een vaste en zichtbare plek gepresenteerd, en er wordt gebruik gemaakt van een wisselcollectie naar het servicepunt Bergharen. Succes wordt gemeten aan de hand van de uitleencijfers.

Foto: Eén van onze gewaardeerde vrijwilligers op de afdeling volwassenen

Inspiratiewand
Op onze jaarkalender staat een planning van de wekelijkse invulling van onze inspiratiewand en bijbehorende vitrinekasten. De invulling hiervan sluit aan bij de themaweken, maar wordt ook ingevuld met kunst, informatie en creaties die een inwoner van de gemeente Wijchen (of daarbuiten) wil tonen en delen met de bezoekers van de Bibliotheek. Soms kan dit zelfs leiden tot een nieuwe community.

<u>Doel 2026:</u>
Een juiste balans aan diversiteit, inspiratie en kunst dat voldoende aansluit bij de impact en effecten die we willen bereiken. Daarnaast minimaal 2 nieuwe communities die zich aan de Bibliotheek verbinden.

Foto: Inspiratiewand met thema yoga en mentale gezondheid.

Denktank volwassenen
In 2025 is een plan opgesteld voor het oprichten van een denktank voor volwassenen en het werven van deelnemers. We willen hiermee stimuleren dat inwoners uit de gemeente Wijchen hun talenten inzetten en kennis en verhalen komen brengen. Doordat we samenwerken met inwoners kunnen we ons aanbod beter laten aansluiten op de behoeftes.

Doel 2026:
Het eerste kwartaal van 2026 focust zich op de werving van deelnemers en in het tweede kwartaal starten we met een Talentenatelier voor volwassenen. Deze groep richt zich op het zichtbaar maken en inzetten van talenten en kennis van de Wijchense inwoners. Dankzij deze samenwerking laten we het aanbod beter aansluiten op de behoeften van de doelgroep en creëren we dit sámen met de inwoners. Het doel is om in 2026 minimaal twee activiteiten te realiseren vanuit de denktank. Dankzij deze samenwerking sluiten we het aanbod beter aan op de behoeften van de doelgroep en creëren we dit écht sámen met de inwoners. Het doel is om in 2026 minimaal twee activiteiten te realiseren die voortkomen uit de denktank.

Werkgeversaanpak
Het is in de praktijk lastig om de NT1 groep te bereiken: Nederlanders waarbij de moedertaal Nederlands is, maar die moeite hebben met de basisvaardigheden lezen en schrijven. Daarom zetten we in 2026 meer in op de werkgeversaanpak. We gaan in op de vraag hoe we in de toekomst het werkveld betrekken bij het thema ‘basisvaardigheden’.

Doel 2026:
In 2026 zetten we een gerichte werkgeversaanpak op om beter in contact te komen met de NT1-doelgroep in de gemeente Wijchen. Dit doen we door in het eerste en tweede kwartaal in gesprek te gaan met minimaal 4 lokale werkgevers over hun rol en de mogelijkheden rondom het verbeteren van basisvaardigheden op de werkvloer. Op basis van deze gesprekken ontwikkelen we in het derde kwartaal een concreet plan van aanpak voor duurzame samenwerking met het werkveld. Het doel is om minstens een werkgever in het vierde kwartaal te laten deelnemen aan een pilot-activiteit, gericht op het versterken van basisvaardigheden van werknemers.

CPNB-acties (landelijke acties) jeugd en volwassenen
We nemen deel aan CPNB-acties zoals:
- Boekenweek
- Kinderboekenweek
- Thrillerweken
- Zomerlezen
- Poëzieweek
- Heel Nederland Leest
- Boekenweek voor jongeren
- Nationale Voorleesdagen
- Kinderjury
- NS Publieksprijs.

Er worden online en fysieke boeken onder de aandacht gebracht en activiteiten georganiseerd.

Educatieve plusactiviteiten

Hiermee bedoelen we activiteiten gericht op Wijchenaren die zichzelf willen blijven uitdagen en die zich willen blijven ontwikkelen.

Doel 2026:

- 2x per jaar taalcursussen Frans, Engels en Spaans op verschillende niveaus door Wijchense native speakers
- 2x per jaar een cursus kunstgeschiedenis
- Een aantal keer per jaar fotografiecursussen
- Diverse lezingen en workshops in samenwerking met Wijchense partners
- Een tweewekelijkse Studiekring
- 5 leesgroepen
- Spelen met Taal groep

Activiteiten worden deels door onszelf georganiseerd en deels gefaciliteerd voor Wijchenaren die een plek zoeken om kennis te delen. Denk bij dit laatste bijvoorbeeld aan een boekpresentatie, een expositie op de Inspiratiewand, maar ook een lezing of workshop.

Geheugenbieb
Met onze partners MeerVoormekaar, GGD Gelderland-Zuid en ZZG Zorggroep bieden we een collectie, informatie en activiteiten aan, gericht op de preventieve kant voor iedereen die het brein zo lang mogelijk gezond wil houden.

Doel 2026:
We bieden minimaal 3 (voorlichting)activiteiten per jaar aan en betrekken daarbij zoveel mogelijk partners. De collectie wordt aangevuld en geactualiseerd.

Zadenbieb
Met onze partners Natuur Wijchen, Tuinen van de Hagert, Heerlijckheid ’t Vormer en Sfeer van Willems geven we de Zadenbieb vorm. Doel is duurzaamheid bevorderen door middel van biologisch tuinieren. In de Zadenbieb kan men kosteloos biologisch gekweekte zaden halen en brengen, er wordt informatie gedeeld en men kan deelnemen aan activiteiten.

Doel 2026:
Verder uitwerken van de Zadenbieb-community door intensivering samenwerking met partners. We starten met een nieuwsbrief om de samenhang van de community te bevorderen. We organiseren minimaal 4 Zadenbiebactiviteiten per jaar en promoten activiteiten van onze partners. De Zadenbieb – met de nieuwe kast – heeft een levendige uitstraling met regelmatig nieuwe collectie en activiteiten die we onder de aandacht brengen.

Maand van de Geschiedenis
Voor programmering tijdens de Maand van de Geschiedenis werken we samen met de Historische Vereniging Tweestromenland en bibliotheken in Beuningen en Druten. Zij zetten waar nodig ook hun eigen netwerk in. Samen hebben we veel kennis te bieden en bereiken we een groot publiek.

Doel 2026:
Met de samenwerkingspartners zetten we jaarlijks een aantrekkelijk programma neer. Waar mogelijk betrekken we nieuwe partners bij de programmering om een groter bereik te hebben en elkaar te versterken.

Vrijwilligerswerk, MAP Stages, maatschappelijke stages, re-integratietrajecten en dagbesteding

Wijchenaren zijn welkom om zich verder te ontwikkelen, niet alleen door activiteiten bij te wonen en gebruik te maken van de collectie, maar zeker ook door mee te helpen in de dienstverlening op een bij hen passende manier.

Doel 2026:
We bieden structureel plekken aan in de vorm van stages (zowel in het kader van inburgering als voor scholieren). Er is plek voor 2 dagbestedingstrajecten.
Regelmatig krijgen we de vraag voor een re-integratietraject, daarbij kijken we in hoeverre maatwerk mogelijk is.

We werken daarnaast jaarlijks met vrijwilligers in diverse rollen: gastvrouwen, activiteitenbegeleiders, receptiemedewerkers, chauffeurs, bezorgers van boeken voor de Boekendienst aan Huis, voorlezers en mensen met specifieke taken zoals bijvoorbeeld verzorging van het aquarium. We proberen altijd werkzaamheden te vinden waarin medewerkers hun talent kwijt kunnen en die een meerwaarde hebben voor onze bezoekers.

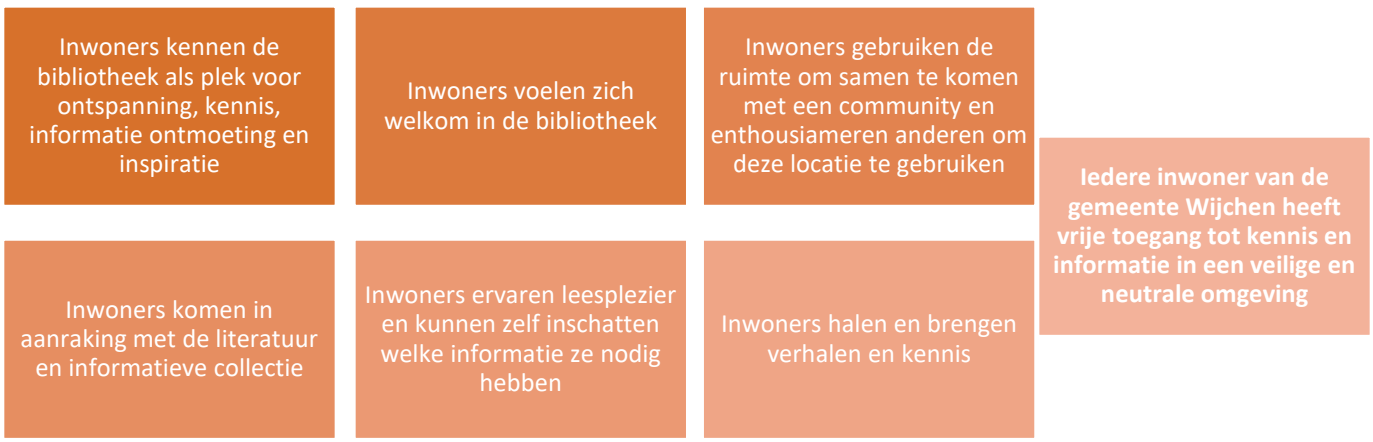
Foto: Evaluatiegesprek Driestroom aan de Tafel Van en tevens de locatie van de Geheugenbieb

5. Publieksdienstverlening

Landelijk wordt er gestreefd naar een openbare bibliotheek dichtbij huis. Een laagdrempelige ruimte waar je tegenwoordig niet alleen boeken kunt lenen, maar waar je terecht kunt voor bijvoorbeeld taalcursussen en computertrainingen, culturele activiteiten, voorleesmiddagen, adviezen ten aanzien van informatie over de digitale overheid. Je kunt er kennis, verhalen en informatie halen en brengen. Deelnemen aan een leesgroep, Taalcafé, ontmoeten, aansluiting vinden bij een community, een lezing volgen, debatteren of kennis maken met kunst en cultuur.

Impact
Iedere inwoner van de gemeente Wijchen heeft vrije toegang tot kennis en informatie in een veilige en neutrale omgeving.

Effectketens van kort, midden tot lange termijn

Afbeelding: Voorbeeld van twee effectketens. Tot deze programmalijn behoren meer ketens.

Voor jeugd en volwassenen

De vestiging aan de Campuslaan in Wijchen is 6 dagen per week (46,5 uur) open voor alle publiek. Ook buiten openingsuren vinden regelmatig activiteiten plaats waar zowel vaste krachten als vrijwilligers aanwezig.

Het servicepunt in de Zandloper in Bergharen is 7 uur per week geopend, verdeeld over 3 dagen. 2x per week is de bemensing vrijwillig, 1x is er een vaste kracht. In 2026 wordt hier nieuwe dienstverlening uitgerold die ook gevolgen heeft voor openingsuren en bezetting.

In beide vestigingen is collectie te leen en hebben klanten beschikking over computers om de catalogus en databanken te raadplegen en om Office programma's te gebruiken.

Inrichting
In 2015 is met vooruitziende blik gekozen voor diverse programmeerplekken in de Bibliotheek, zoals de Weide voor activiteiten voor baby's en peuters, het Werkatelier om zelf aan de slag te gaan en de Mooie Dingen Wand op de jeugdafdeling. We hebben de Vloer en het Lokaal voor bijeenkomsten voor allerlei doelgroepen. Voor volwassenen zijn er daarnaast nog de IPad tafel, de Tafel van en de Inspiratiewand.

Doel 2026:
Deze inrichting is in 2024 geëvalueerd. Daaruit is een aantal wensen voor aanpassingen gekomen die in 2025 en 2026 uitgevoerd worden.

Collectie fysiek en online

- De collectie is het hart van de bibliotheek. Deze is bestemd voor alle inwoners, met speciale aandacht voor jeugd; mensen met een lees- en taalachterstand, ouderen, mensen met een leesbeperking zoals dyslexie en slechtziendheid en anderstaligen. De collectie helpt mensen zichzelf (verder) te ontwikkelen.
- Leden van de Bibliotheek hebben ook toegang tot de collectie van samenwerkende Gelderse Bibliotheken en de landelijke collectie.
- Het is mogelijk bladmuziek te lenen, digitale artikelen in te zien uit het archief van Historische Vereniging Tweestromenland en collectie van Muziekweb te lenen.
- Collectie is fysiek en digitaal beschikbaar via de online bibliotheek in de vorm van databanken, e-books, luisterboeken en online tijdschriften.
- Voor mensen met een leesbeperking is er het aanbod van Passend Lezen. Met een bibliotheekabonnement kan hier kosteloos gebruik van worden gemaakt.
- Via de app Iguana Bibliotheek heeft men toegang tot de catalogus en Mijn Bibliotheek.
- In Bergharen is naast een collectie voor jeugd en volwassenen die regelmatig verfrist wordt, ook het archief van de Jan van Gelderstichting in te zien.

Doel 2026:
We onderzoeken of het aanbod van Biblioscoop om films te streamen een goede aanvulling is op ons aanbod. Voor Bergharen worden de normen voor floating collecties uitgebreid, zodat daar een aantrekkelijkere, afwisselende collectie komt te staan.

We monitoren ook wat het effect is van de invoering van dBos op collecties in de Bibliotheek en ondernemen waar nodig actie.

SpeelOtheek
De speelOtheek huurt een aantal vierkante meter vloer in de Bibliotheek voor hun collectie. Speelgoed en spellen voor jeugd en volwassenen worden vervolgens via het bibliotheeksysteem en met behulp van medewerkers van Bibliotheek en speelOtheek uitgeleend. We werken intensief samen bij de programmering en versterken elkaar in het bereik van Wijchenaren.

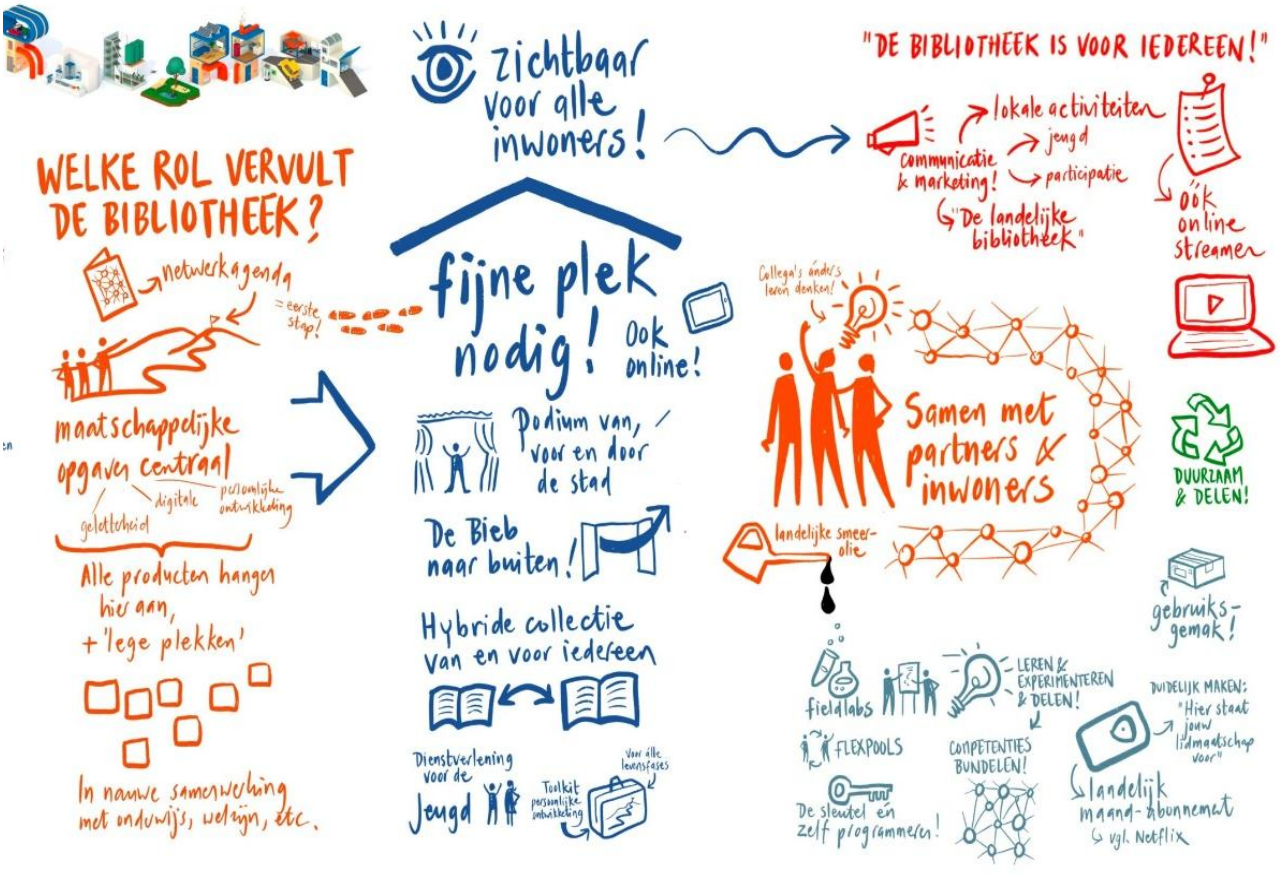
Doel 2026:
De prettige samenwerking voortzetten en waar mogelijk samen optrekken bij activiteiten.

Uitbreiding locatie Zandloper Bergharen
In 2025 en 2026 wordt met de SPUK-regeling onderzocht hoe het servicepunt in Bergharen een volwaardige bibliotheekvestiging kan worden voor Bergharen, Batenburg en Hernen.

Doel 2026:
De dienstverlening is uitgebreid op alle fronten. Openingstijden zijn ruimer, er is meer aanbod op het gebied van alle programmalijnen en de collectie wordt opgefrist.

Communicatieplan
In 2026 werken we voor het eerst met een nieuw communicatieplan dat in 2025 is ontwikkeld. Uitgangspunten zijn het plan ‘Marketingplan Wijchen uit 2021’ met daaraan gekoppeld de adviezen van een marketingspecialist, pr- en communicatiemedewerker, de interim projectleider in samenspraak met de manager. In het jaarplan is de advisering van de organisatie op het gebied van communicatie en marketing verwerkt. In het plan staan per doelgroep de acties, is een contentkalender uitgewerkt, nagedacht over de kanalen en middelen en is een toolbox ontwikkeld.

6. Hiervoor staan wij de komende jaren

Afbeelding: Hoe draagt de Bibliotheek Wijchen bij aan de maatschappelijke effecten?
Bron: POI Rijnbrink